

GYULAFEHÉRVÁR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN SZERDAN.

Előfizetési feltételek:
Egész évre, házhoz küldve 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 8 kr.

Szerkesztőségi iroda és kiadóhivatal:
Püsp. Lyc. nyomda, Novak-Ferencz-tér, hova minden küldemény intézendő.

Hirdetési díjak:
Egy négyzet centiméternyi tér ára 4 kr. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr. Nyilttér sora 25 kr.

Kedves emlék.

Nagy és magasztos ünnepeknek nézünk elébe. Nemzeti ünnepeknek, melyek megfogják ujitani nemzetünk életkedvét és jövőbe vetett hitét. Ezen ünnepek egyike Magyarország 34-ik dicső királyának, Korvin Mátyás születési háza emléktáblájának leleplezési ünnepélye Kolozsvárról — mely ünnepély egy nappal fogja megelőzni az Emke lobogója felszentelési ünnepélyét.

A honfiai kegyelet a mult dicső emlékei iránt elkerülhetetlenül nyilvánul. E kegyelet ösztönzi a nemzet szívét emléktáblával jelölni meg annak a nagy királynak születési házat, kinek uralkodása a magyar hadi dicsőségnek és egyuttal a magyar művelődésnek egyik legfényesebb korszakát képezi. A kinek igazságos ítéletei a népet annyira elragadták, hogy közmondássá vált: meghalt Mátyás király, oda az igazság; azon szokása pedig, hogy mint íródeák áruhában szeretett járni és a nép állapotáról meggyőződést szerezni, valóságos mythologiai anekdoták és regék keletkezésére szolgáltatott alkalmat.

Magyarország e nagy királyának születési házat készült a honfiai kegyelet emlékkövel jelölni meg.

Dicső dolog ez!

Mert a multak dicsőséges emlékeinek kegyeletes megőrzése minden nemzetnek elengedhetlen szent kötelessége, hiszen a mult az összekötő kapocs a jelen és jövő között. A mely nemzet multjának nagy emlékeiről, dicsőségteljes tradícióiról könnyű szerrel le tud mondani: az a nemzet elvesztette bizalmát jövője iránt.

Kedves emlék lesz nekünk azon emléktábla, melyre tekintve önbizalmunk fokozódik, reményeink öregbednek. Örömtörvény lesz az, melynek felirata átjárva sziveinket hazaszeregetre ragad; és a melyre tekintve pillantásunk a haza határaiig emelkedik, magas vágyakat költve.

Mint a római isteneinek szobra előtt tanult nagy lenni: mi is dicsőink emlékeinél meritünk buzgalmat és lelkesedést. Szegény nemzet az, melynek nincs kire és mire nézni! Az a sok nehéz küzdelem, önfeláldozás és hűség, mely a nagyok utját jelöli, áthatván

és felmelegítvén a sziveket, mint a nap földet: áldást és termékenységet idéz elő. Szellemük hatalmas ragaszkodást, hűséget s honszerelmet terem, magába szedi a lelkesülés erejét, hogy majd mint áldásthözó folyam öntözze a közboldogulás mezejét. Minden nyom, melyen nagyjaink jártak, minden alkotmány — melyet építettek, mindentárgy, melyet megillettek, minden emlékezetes szó, melyet szözlottak: erősítő, elragadó, lelkesítő hatalommal bír, annyira, hogy még az önzők is eszmélnek: hogy a meggyőződésnek, az ügynek, a haza nevének, melyért életüket, nyugalmaikat oly lángoló áldozatkészséggel áldozták, mégis igaznak, szentnek, tiszteltnek kell lennie.

Örömmel és lelkesedéssel tekintünk azért Mátyás király szülőháza emléktáblájának leleplezési ünnepélye elé! Kedves emlék lesz az! Fel fog ujulni lelkünkben a dicső és nagy királynak emlékezte, ki egész életét tőkélül fektet be, hogy az a nemzetnek kamatozzék.

Az erdélyi gazdák Medgyesen.

Az erdélyi gazdasági egyesület a medgyesi fillokszerás területeken tervezett tanulmányi kirándulását f. hó 4-én tartotta meg. A kirándulás igen szépen sikerült s mintegy 90—100 résztvevő gazda, részint tanár, orvos és hivatalnok vett részt benne, kik erdélyi részek különféle vidékeiről jelentek meg ott. A résztvevők nem egészen teljes névsora a következő:

1) Medgyesről: Szoboszlai Károly alispán, Schwarz Dániel, Lupiszi Károly, Klein Felix, ifj. Horváth Mihály kis- és nagy-kükülömegei főisp. titkár, Dr. Kain Adolf, Müller András, Binder Márton, Heidendorf Károly, Falk Gusztáv, Binder István, Keress Károly, Wagner Vilmos, Ehrlich Mihály, Mauser Albert, Onnert D., Czoppelt József, Thiel Ede, Dr. Folbert Frigyes, Szachsenheim Albert, Dr. Kraus Maximillán, Dr. Folbert M., Foramitti A., Binder V., Kleinen F.

2) Kassáról: Máriassy Antal.

3) Nagy-Ekemezőről: Weber Frigyes.

4) Kis-Szász-almásról: Görög Sándor.

5) Koozsváról: Szentgyörgyi Lajos, Gamauf Vilmos az erd. gazd. egyesület titkára, Dr. Szaniszló Albert a kolozsmostori gazd. int. tanára, Eöry Tivadar, Dr. Bartha János.

6) Maros-Ludasról: Dr. Vajda Dániel, Keresztes Áron, Keresztes Lajos.

7) Gyéresről: Dr. Adorján Jenő.

8) Szászfenésről: Szabó József.

9) Székesről: Ilyés Lajos ny. min. oszt. tanácsos.

10) Drassórol: Gr. Teleky Arvéd.

11) Berethalomról: Horváth Albert.

TÁRCZA.

Test-edző játékok.

Szemtanai voltunk azon testedző, vivő gyakorlatoknak, melyeket helyi ifjúságunk hetenként városunkban rendez.

Ezen gyakorlatok azt célozzák, hogy ifjúságunk testi ereje kiképzést nyerjen.

Testképzők e gyakorlatok és szükségességek. Nemesak azért, mert elődeink, ősünk nagy testi erő, ügyes és ép test által tntek ki, hanem mivel hazánk a szűkség és veszély idején, különösen fiai testi erejét veszi igénybe; mivel szellemi műveltség magára egyoldalú dolog; mivel egy nemzet phisikai erő nélkül nagy tetteket nem vihet véghez. Jól mondja Schiller:

Wer frisch umherspäht mit gesunden Sinnen,
Auf Gott vertraut und der Gelenke Kraft,
Der ringt sich leicht auf jeder Fahr und Noth;
Der schreckt den Berg nicht der daraufgeboren.

Egészség, a tagok elevenése s ereje nemesak egyéni, személyes jó, hanem a hazáé is; honunk érdekében ifjainkat nagygyá, erőssé kell nevelnünk. Legyen dicséret mindazon tanintézeteknek, melyek a tanodával testgyakorló és vivő intézeteket párosítottak.

Követendő példány e tekintetben is Anglia; a gyermekek phisikai növelése születésük óta, sehol sincs oly tapintatosan keresztül vive, mint ott; sehol sem lehet oly nagy számú egészséges, erődus gyer-

mekeket látni, mint Angliában, mert a nevelésben gondos figyelem fordítatik a rendszeres életre; a táplálék egyszerű, de erőt adó; sokat ülnek kinn a szabadban s e lényeges szabályokat pontosan megtartják a gyermek felnövekedéséig.

Diesterwéeg a hirneves nevelő örök igaz szabályokat ad az ifjúság testképzésére, mely szabályokat az ő nyomán alkalmasszerűnek látunk közzölni.

A minden oldalú műveltség szépségének gondolatja önmagában fenséges, de az ifju objectiv célokat örömeztőbb követ, és a testgyakorlás testedzésre célzó intés, hogy egykor tevékeny munkásságot tanúsithasson, mélyebben hat.

Szellemi műveltség testi nélkül semmit ér, üdvtelen és következményeiben igen ártalmas. Az emberi lényegység minden percében egyszerre él, mint szellem és test, az érzéki, mint szellemi világban és mindenhol, nemesak mint ember, hanem mint polgár is. Az ember léte különböző fonal-szálakból lehet szövés és alkotva, de az csak egy szövet. A testet elhanyagolni annyi mint az ember egész lényét megnyomorékítani és tönkretenni. A testgyakorlásnak a szellemi egyesítése egy helyes elméletnek gyakorlati gyümölcse.

Minél többet él az ifju szabadban, minél kevesebbet kell ülnie és tanulnia; annál kevésbé szükséges a mesterséges ké-sztletekkel felszerelt gymnastika. Ellenben minél inkább elszigetelt a friss, szabadtermészettől, minél többet foglalkozik tanul-

mányaival: annál inkább nélkülözhetetlenek a mindenemli testgyakorlatokra kellő intézmények. Jön még idő, mikor csodálkozni fogunk, hogy miként vala lehetséges e tekintetben semmit sem tenni. Nagy szükségünk van azért a testgyakorló játékokra. Hiszen a játékok mind megannyi iskolák, hol a szabad elsajátítás sokkal nagyobb, mint bár hol is; minden küzd-viv játékban egy világ tárul fel. A nagyobb népeletre hidul szolgálunk azok; sorba állítják az ifjúságot; bennök társalgó, vidám, erélyes versenyzést költenek; itt párosul munka kedvel, komolyság örömszájjal. Itt tanulják meg ifjaink már korán egymást egyenjog és méltósággal bírónak tekinteni, a hol szokás, modor és illem élénk szemlélet tárgyai. Hozzáuk hasonlókkal és között élni: férfira nézve a nagyság bölösöje. Minden különczködő, elvont önkorságba süllyed, mert nincs titkár, melyben én-jét valódi alakba megpillanthassa; nincs ereje nevedésének és saját becsének bírói mérlege; nincs akarata s saját tettének iskolája. Az ifjúságot ezen társaságos élete, mely a testgyakorló játékoknál nyilvánul: a legjobb erkölcsbíró, fegyelemester; a társaság a legszemesebb bír, ki előtt mi sem marad észrevétlentül és a legmegvesztegethetlenebb bíró, ki nem név, hanem való értékileg ítél. Nagy mértékben szükségesek tehát a testgyakorló és küzd-viv játékok.

Az Eiffel torony története.

Mikor Eiffel a francia kormány elé terjesztette óriási tervét, ez kedvezőleg fogadtatott.

Lockroy kereskedelmi miniszter buzdította és biztatta Eiffelt, egyengetvén a kivitel útját.

A közvélemény csaknem egyhanglag lelkesedéssel fogadta ezt az eredeti tervet. A sajtó és a nép, a közönség annyira beleléte magát a torony létesítésének eszméjébe, hogy mikor az 1889-iki kiállítás hivatalos programja nyilvánosságra hozatott, benne volt a háromszáz méter magasságu torony is — az Eiffel torony elvben elfogadtatott.

Egyetlen tiltakozás történt, de ez a következő híres nevek által iratott alá:

Meissonier, Gounod, Garnier, Gérome, Bonnat, Bouguereau, Sully-Prudhomme, Robert-Fleury, Sardou Viktor, Paülleron, Leconte de Lisle, Guy de Maupassant, Jean Gigoux, Lefèvre Gyula, Guilame Jenő, Jaquet, Duez (sth.)

Mind e tiltakozók egyébiránt most már az Eiffel torony leghivebb bámulói közé tartoznak.

Tiltakozásukban, melyet 1887. februárban hoztak nyilvánosságra egy nyilt levél alakjában, azt bizonyították, hogy a torony „Párizs város szegyenoszlopa lesz“ és hogy „ez a gyárképmény barbár tömegével eltörpíti a francia főváros összes nyilvános emlékeit és építményeit. Az egész város felett, melyben még ott lebeg annyi

- 12) Erzsébetvárosról: Derzi János, Borotnyai István.
 13) Czelénáról: Bedőházi Béla.
 14) Ádámosról: ifj. Szandner Lajos.
 15) Ozdról: Boér Károly.
 16) Mikeszszászáról: Hány Antal, Dózsa Sándor.
 17) Dorlóczról: Fekete Miklós.
 18) Panádról: Br. Splényi Árpád.
 19) Fiátfalváról: Ugron Zoltán.
 20) Gogánváraljáról: Br. Bor-nemissza János, Volkán Sándor.
 21) Dédácsról: Jakab Imre.
 22) Magyarigénből: Ajtay Bálint.
 23) Sárdról: Vadady Gergely.
 24) Nagy-Enyedről: Morágyi István és Szilágyi Gyula tanárok.
 25) Hosszuaszőről: Gyárfás Károly.
 26) Mosonból: Dániel Ferencz.
 27) Marosvásárhelyről: Nagy József.
 28) Székelykeresztúrról: Sándor Domokos, Györfly Lajos.
 29) Csongvárról: Albert Lajos.
 30) Deésről: Szarvady Farkas, Szemmáry József.
 31) Kis-Apoldról: Orestean De-meter.
 32) Dicső-Szent-Mártonból: Csató Gábor gazd. egyll. titkár.
 33) Nagy-Ludasról: Pap Moise.
 34) Toporeczáról: Greavu Jakab.
 35) Örményesről: Paal István.
 36) Besztereczéről: Csallner Da-niel gazd. előadó, Kapp Márton gazd. egy-leti választ. tag.
 37) Sárpatokról: Nagy József gazdasági igazg.
 38) Gyulafehérvárról: Fröhlich Gyula gyógyszerész, Ávéd Jákó tanár.
 39) Budapestről: Dr. Horváth Géza az orsz. filloksz. kísér. állomás igaz-gatója, Fekete Pál szőlészeti vándor tanár.
 40) Végül kiknek lakhelyéről tudomást szerezni nem bírtunk s köztük azok is, kik Szerdahelyről és vidékéről valók, Csákányi Ferencz, Nagy Lajos, Arsz Ge-org, Raetscher Tamás és János, Wasch-mann C., Ungár István, Kádár Lajos, Sza-bó János, Theis Heinrich, Wellmann Adolf Frits Rezső, Göppel Mátyás, Stücks Lo-rencz. —

század lángesze, ott fogják látni elnyúlni, tintafolt gyanánt ez ocsmány fekete bádog-oszlop árnyékát.“

Lockroy, a torony pártfogója, ki leg-hatalmasabban segítette minisztersége alatt Eiffelt, találva érezte magát e gúnyirat ál-tal, annál is inkább, mert államilag is se-gélyezte a torony építését 1 millió 500,000 frank segélyt adván az állam nevében e nagy építmény részére.

Gunyos válaszában, melyet ez iratra adott Lockroy, kijelenti, hogy Párizs-nak nincs mitől tartania.

„De — ugymond — megmenthette volna, ha a tiltakozás előbb történik, a nagy város azon egyetlen részén, mely ko-molyan van fenyegetve: azt a hasonlítha-tatlan homok négyzetet, melyet Marsme-zőnek hívnak s a mely annyira méltó, hogy lelkesítse a költőket és elragadjja az utazókat.“

Iratának befejezésében a miniszter kérte Alphandot (kihez mindkét nyíl-telvélt intéztetett) hogy őrizze meg jól ezt a híres tiltakozást, mert helyet foglalhat a kiállítás üvegszekrényeiben, bizonyára von-zani fogja a tömeget, sőt meg is fogják bámulni.“

Eiffelt semmiféle támadás sem rendi-tette el, nem szégyeníté el semmiféle gu-nyolódás.

Teljesen bizott számításának biztos-ságában, terveinek tökéletességében, az építendő torony építészeti szépségében, szó-val meg volt győződve munkájának teljes sikeréről.

Az idő igazat adott neki.

Ezen névsort azért tartottam szüksé-gesnek közölni, mert látható belőle, hogy ezen országos csapás iránt hol bírnak ér-zéssel és hol nem; a mi minden esetre jellemző.

A kirándulók nagy része vasárnap reggel érkezett Medgyesre, hol öket a vá-ros fogadta és megreggeliztette azután pe-dig az egész társaság kocsikon a Breck-ner féle szőlőbe ment. Ezen kívül a társa-ság a Nagy-küküllő ballpartján, meg három különféle völgyben fekvő szőlőt tekintett meg s pedig először a hegy tetején az általános benyomást figyelte meg, azután pedig gyökereket ásott ki és nagyítóval vizsgálta a betegséget minden esetben az ott jelenlevő országos szaktekintélyektől kellő magyarázatot nyervén.

A Nagy-Küküllő balpartja tönkre van téve. Elszorul az ember szíve, látván an-nak a megragadó indrustiának, melyet a medgyesiek némelyike kifejtteni tudott, tönkretételét. A ki közömbös eme rész iránt, az menjen Medgyesre, hol megtanul-ja a veszteséget érzeni a mi ott van s a mi reánk is várakozik s megtanulja nem kicsinyíteni azt a kis állatkát, mely ellen az emberi ész védekezni nem tud, legfől-lebb egy pár évre elhalasztani a beteg szőlők végmegsemmisülését.

A baj a Nagy-Küküllő balpartján már egészen O z d i g bezárólag constatálva van O z d i g pedig határos Vingárdal, mely köz-ség már a miénk. Ki merné azt állítani hogy ennek szőlői nincsenek már inficiálva?

Valóban itt az ideje, hogy Alsófehér-megye eddigi szigorú eljárását még szí-gorítsa, hogy megmenthesse azt legalább a mi megmenthető!

A Maros Alsófehérmeget ketté vá-lasztja. Valószínű, hogy a Küküllővel ha-táros rész már inficiált, de a másik részt a Maros védi; talán ez még tiszta, védjük meg, tehát ezen részt még jobban a mint eddig tettük.

A védelemnek főként a behurezo-lás ellen kell küzdenie. És mivel a vesz-delemet a szőlők között megforduló állatok és emberek vihetik át egyikből a másik-ba óvjuk az Alvincz-Fehérvár-Nagy-Enyed oldalt a Maros tulsó oldalán levő szőlők állataitól és munkásaitól. Ez nagy baj ugyan ránk nézve, de talán nem lehe-tetlen.

Mivel pedig nálunk is vannak, mint mindenütt könnyűt vért emberek, kik még a maguk javával sem gondolnak, annál ke-vésbé a máséval, tehát fűződjünk a Ma-ros ez oldalán megyei szövetkezettől és va-lóságos rendőri felügyeletet gyakoroljunk mindenkiel szemben. Ezt a magas kor-mány is akarja, tehát védeni is fogja.

A Thiel-féle szőlőbe végezte a társa-ság vizsgálódásait, hol a szíves házi gazda kintű villás reggelivel látta el a fáradsá-gos munka után. Visszatérve a város-ba a luth. gymn. auditoriumába Sza-boszlai alispán elnöklete alatt értekezletre gyűltünk össze hol felolvasták, hogy a magas miniszterium Gr. Bethlen Gábort királyi biztossal nevezte ki és a legszélesebb hatalommal és megbízásokkal látta el Nagy Küküllő s az ezekkel hatásos megyékre nézve; hogy a szénkének megvásárlá-sa megkönnyítették részint az árra nézve, részint az által, hogy az enyedi vin-czellér képezdével kapcsolatban raktár állít-tatik fel és végül hogy a nevezett megyék szőlőinek szigoruan keresztül vitt megviz-gálásával szakemberek bizáltak meg.

Ezután Dr. Szaniszló és Dr. Horváth adták elő véleményüket a védekezés dol-gában (lásd az első az „Erdélyi Gazda“ legközelebbi számát) s hozzá szóltak még többet főleg pedig Morágyi nagyenyedi vinczellér képezdei igazgató s mindezek-ből a következőket tanultuk meg: 1., A védekezésre csálhatatlan módszer nincs és a védekezés meg nem ment a bajtól, csak hosszabb — rövidebb időre elodázza a végmegsemmisülést. 2. Külömbéget kell

tenni védekezés dolgában a már meglepett és a még mentes vagy csak csekély mérv-ben meglepett területek között 3. A telje-sen meglepett területek kiirtása a kevésbé vagy éppen meg nem lepett területeket meg nem védelmezi és nem menti meg a rákövetkező újabb illetményeket sem; ezért ajánlatos a szénkénevezés, mely tel-jesen veszni indult szőlőt is visszaadott az életnek és virágzóvá tett; csak hogy ez esetben a míg ez a munka házi szükség-letre szánt szőlőkben magát kifizetheti, ad-dig tüzleti szempontból művelt szőlőkben számvetést kell csinálni, hogy ha az eddi-gi műveltetési költség a szénkénevezése ki-adásaival növeltetik: a termés képes-e ezt visszatéríteni. Egy hold szénkénevezése át-lag 40 frba kerülne. 4. Az amerikai szőlő-nek nem mindenik faja bizonyul nálunk kitartónak, egy faja azonban van, mely ki-bírja a fillokszerát, de a termése nem ad valami különös bort, ezt azonban oltani is lehet csak állítólag nagyon kevés perzent fogamzik meg. 5. A kezdetlegesen infici-ált területek, melynek a Küküllő jobb partján vannak, a rajta mutatkozó foltok-nak szénkénevezéssel való kiirtása által hosszabb időre megmenthetők. 6. Az inficiált terü-letek szorgosan elzárandók akár a kezdet-legesen, akár a schogy sem inficiált terü-letektől, úgy hogy az elsőben megfordult állatok vagy emberek a két utóbbi félék-be sehogy be ne juthassanak miért is a szövetkezetek az egy vidéki szőlőtulajdo-nosok között okvetlen létesítendők, hogy így közös erővel és egyenlő eljárással a védekezés hathatósabb legyen; és végül 7., meg kell szoknunk azon gondolatot, hogy czentül a fillokszerával együtt kell megélnünk és földjeinket megosztanunk.

Az értekezlet után Grell M. vendég-lőjében étkezés volt számos felköszöntővel, honnan 4 óra tájban a vendégek szét-oszóltak.

NAPI HIREK.

Gyulafehérvár, augusztus 14.

— **A király elismerése.** Kolozsvár város tanácsához Tisza Kálmán mi-niszterelnöktől leirat érkezett. A leirat aug. 10-ről van keltezte. Ebben a miniszterel-nök arról értesíti Kolozsvár város tanácsát, hogy a király ő felségének tudomására hoz-ta, hogy a Mátyás király születési házának emléktáblája elkészült s ez sept. 2-án lep-leztetik le; a miniszterelnök tolmácsolván ez alkalomból ő felsége előtt Kolozsvár hódatát és hála érzelmet — a király ő felsége e hó 4-ről keltetett legfelsőbb el-határozatával örvendetes tudomásul vette az értesítést, s megengedte, hogy Kolozsvár város tanácsának ez alkalmából legfelsőbb megelégedése tudtal adassák.

— **Bedekovich horvátügy mi-niszter** egy bécsi távirat szerint, Hinter-brühlben, szombaton reggel négy órakor meghalt. Magyarország legöregebb minisz-tere szállott vele a sirba. Horvát létére hű barátja a magyaroknak és hű alattvalója a királynak, és hű horvát, ki a mi szolgál-atot tehetett e három ideájanak, mindig megtette.

— **A kolozsvári Kossuth-ün-uep** rendező bizottsága folyó hó 11-én megalakult. Az általános intéző bizottság élén Szász Gerő áll.

— **Diszvással egybekötött táncmulatság** rendeztetett e hó 11-én vasárnap a „Nap“ vendéglő kerthelyisé-gében. 6³/₄ órakor vette kezdetét a vivás. A jelen volt közönség nagy érdeklődéssel nézte az asszaukat.

— **Bonaz Sándor** esanádegyház-megyei püspök f. hó 10-én esti 1¹/₈ órakor élete 77-ik évben elhunyt. Halálának híre tudósítónk szerint Temesvárt vallás és nemzetiség külömbégség nélkül mély részvé-tet keltett. Betegeskedése oly régóta tar-tott, hogy meggyje tényleges kormányzá-sát már 16 évvel ezelőtt kellett helyettesre bizznia. Halálának híre nagy néptömeg

sereglett össze a püspöki palota előtt, mely meghatottan beszélt a megholt püspök ki-fogyhatatlan jótékonyágáról. — Bonnaz Sándor Franciaországba Bordeauxban, egy kis faluban született 1812-ben. Atyja nép-tanító volt, ki a század első felében vivott francia háboruban részt vett s egy üt-közet alkalmával elesett. Neje a kiss Bon-naz Sándorral Magyarorszában a toron-tálmegyei Nagy Ósz nevű francia gyar-maton keresett menedéket férje testvéré-nél. — Bonnaz Sándor középiskoláit Aradon, Nagyváradon és Temesváron, majd a bé-esi paznaneumban végezte. 24 éves korában szenteltetett áldozárrá és mint ilyen a csa-nád-megyei hitközségekben foglalatosko-dott mint segédlelkész. Csajághy Sándor püspök alatt kanonokká lett, majd kine-veztetett helytartósági tanácsossá, s mint-ilyen jelentékeny politikai szerepet is ját-szott. Ekkor nyerte ő felségétől a vasko-ronarend 3-ik osztályát. 1860. jun. 7-én Bonnaz püspökké neveztetett s mint ilyen nagyaldozatokat hozott a jótékonyág ér-dekében, alapítványai meghaladják a 2 és fél milliót.

— **Gyulafehérvári illetőségű** Rosmann Anna, néhány évvel ezelőtt Co-chinkinába került és ott Saigonban f. évi Junius 7-én elhalt 43 éves korában. Halá-lását Saigon város polgármestere tudatja. A polgármester jelentése sárga czímeres papíron francia nyelven van kiállítva, Rosmann Annának nem maradt semmije. A város temettette el.

— **Várparancsnok.** E napokban foglalta el helyét az újonnan kinevezett várparancsnok. Gratulálunk.

— **Átvonulás.** Folyó hó 16-án érkezik városunkban a 12-ik hadtest N-szebeni I számú nehéz tüzér útege. Ho-nan 17-én reggel tovább folytatja útját Kolozsvárot megtartandó gyakorlatra. —

— **Lopás.** Maurer es. k. főhadnagy lakásába hatolt e napokban Trupper Béla csavargó s onnan eskakis egy dohánytár-czát lophatott el, mivel a legény által meglepetett s a rendőrséghez kísértetett. honnan mint ismeretes csavargó s betörő a törvényszéknek adatott át, további eljá-rásra.

— **Haugverseny.** Mint értesültünk a gyulafehérvári fiatalság egy igen érdekes hangverseny összeállításán fáradozik s pe-dig az elkészítendő koresolyázót javára. Gratulálunk a nemes fiatalságnak, mely ily nemes célok megvalósításán fáradozik. Felhívjuk egyttal városi közönségünket e czél eléréséhez hozzájárulni.

— **Nagy meleg hatása** annyira meglágyította az újonnan szervezett s szép előmenetelt tanúsított önkéntes tüzoltó-egy-let zenekarát, hogy a bizottságnak szigorú in-tézkedéseket kellett igénybe vennie.

— **Vármegyénknek szőlőt** Morágyi István nagyenyedi vinczellér ké-pezei igazgató fogja a jövő hét folyamán megvizsgálni, annak constatálhatására, hogy van-e nálunk filloxera. A szőlőbirtoko-soknak figyelmét felhívjuk erre.

— **A zalatnai tanulóifjúság** az ottani toronyóra javára f. hó 4-én színi előadást rendezett, melynek tiszta jöve-delme 63 frt 21 kr volt.

— **Gr. Andrassy Gyula** a na-pokban szerencsésen kiállt egy fájdalmas, operációt; gyors felépülése várható. An-drassy gr. most 67-ik évében van.

— **A kisdéd nevelési kiállít-tás megnyitása.** A kisdédnevelésnek a kicsinyekkel való bánásnak szemléleti képét tárja föl és a társadalomhoz intéz fölszólítást az a kiállítás, mely e hó 8-án nyílt meg a fővárosban, a Mária-Dorothea egylet huzgólkodásából. A megnyitás kül-sőségeiben szerény ünnep volt, de maga a kiállítás a tanulságoknak rendkívül ér-dekes sorozata, és egyik nevezetes eredmé-nye a társadalmi mozgalomnak, mely a kisdédok védelmére, a kisdédovásra oly öi vendetesen erősödik hazánkban. A szül-ők, művelt közönség s mindenki, a ki a kisdédok nevelése iránt érdeklődik és fo-gékony, nagy érdekléssel és okulásal néz-heti végig a kiállítást.

385-1889 szám. bir. vég.

Arverési hirdetmény.

Alfirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közzé teszi, hogy a gyulafehérvári kir. járási bíróság 1919-1889 polg. számú kiküldetési végzése folytán, Barcs Ferencz nagyprepost végrehajtató javára gyulafehérvári Bergyán Miklós városi főjegyző ellen 650 frt tőke, ennek 1886. évi május hó 1-6 napjától számitandó 6 százalékos kamatai és egyéb törvényes járulékaik köve és erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 315-889 lefoglalt és 2000 frtra becsült 500 új veder 1866 évi jövedelmű 600, 9 darab vasbroncos jó hordóval, melyek 50 és 60 vedresek — ezen írt ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.
Mely árverésnek a 3784-1889. polg. sz. kiküldéstrendelő végzés folytán a helyszínén vagyis Gyulafehérvárral alperes lakásán Bethén Gábor utca 112 sz. a. leendő esküvőjére 1889-ik év augusztus hó 24-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsárón alól is eladtnak fognak.
Az árverésendő ingóságok vételára 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.
Kelt Gyulafehérvárról 1889-ik év augusztus hó 13-ik napján.
Csia László kir. bírósági végrehajtó.

Magyar gőzcséplőkészletek.

Előállítja, pontosan és olcsón szállítja az

Első magyar gazdasági gépgyár

részvénytársulat elölött

GROSSMANN és RAUSCHENBACH

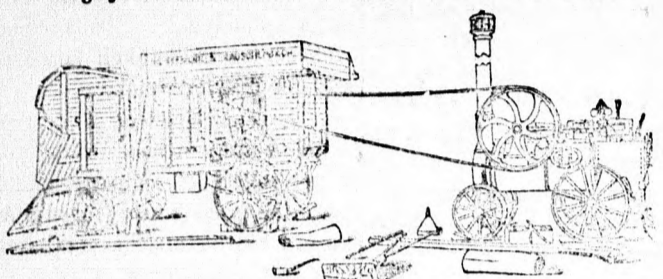
Gyár: Külső vaczi-út 7. BUDAPEST az osztr.-magy. államvasp. indóházának megérk. kapujától 10 percznyi távolságra.
Lóvonatú vasút állomás.

Különlegesség:

szab. szegecs rendszerű gőzcséplőgépek

legújabb szerkezetben, legpontosabb kivitelben

Teljes jótállás.

Logóipolysebb berendezés.

3 1/2, 4 és (új) 6 lóerejű mozgonyokhoz és mozgonyokkal
Szénfűtésnél kell 200-250 300-350 ko. szén (fa aránylag) 14 óra n.
Szalmafűtésnél kell 5-7 5-7 kéve szalma 100 kiesélt kévével
Cséplési képesség 5-1000 7-10000 közép nagyságú kéve 14 óra alatt
a magoknak legökölteesebb kieséplése, kitűnő tisztítása és osztályozása mellett

Verőlécezes gőzcséplőgépek vaskerettel
6, 8 s 10 lóerejű fa-, szén- és szalmafűtésű mozgonyokhoz s mozgonyokkal

Első magyar gazdasági gépgyár
részvénytársulat elölött

GROSSMANN és RAUSCHENBACH

Kizárólag hazai gyártmányok.

Nem titkos szer!
14 év óta bizonyult.

FÜL-BETE-GEKNEK.

kik fülzúgás, fülnyílalás és fül-folyás

gyenge és erős süket-ségekben valamint azok kik csak időnkénti süket-ségbe szenvednek, akár mily okból támadt a fülbetegség, (ha csak a betegség nem veszületet, vagy ha a füllob nincs meg rongálva) ideig nem létezik jobb szer fenti fülbajok ellen, mint az **igazi hamisítatlan**

Dr. Schmiadt G-féle

FÜL-OLAJ,

mint azt számtalan teljesen gyógyított bizonylata és halálra bebizonyítja. (Valódi csak a védjeggyel). Egy palack ára utmutatással együtt 2 frt. Kapható minden nagyobb gyógyszerárban. Haubner C.-féle angyal gyógyszerár (Engel-Apotheke) Bécs, I. am Hof 9.

Főraktár: Tomay Ed. Zágrábban

410.

A LEGJOBB CZIGARETTA PAPIR

Nem tires reklám, hanem a tudomány legelőkelőbb személyiségei által bebizonyult tény, hogy a „Les Dernières Cartouches“ és dorobantul!

czigaretta-papír, **BRAUNSTEIN FRÈRES** gyárából (Paris 65 Boulevard Exelmans: a legönnyebb és legkitűnőbb).
A kereskedelemben előforduló különféle jobb czigaretta-papírok előkelő tudósok által összehasonlító vegyelemzésnek alá etettek, úgy **Dr. Pohl**, a bécsi vegytani egyetem tanára, **Dr. Lieermann**, tanár a budapesti állami vegytani állomás főnöke újabb időben **Dr. Soyka** Hygieniei tanár által a pragai német egyetemen és mindezen összehasonlító vegyelemzések mindenkor azon eredményt adták, hogy a **BRAUNSTEIN FRÈRES** cég czigaretta-papírja a legfinomabb és legjobb.

Valódi csak azon papír, melynek etiquettje melletkelt rajzhoz hasonló és **BRAUNSTEIN FRÈRES** cégét viseli. Ezen cég czigaretta-papírjánál minden csomag annyi lapot tartalmaz, a mennyi az etiquettjén feljegyezve van. A gyár

BRAUNSTEIN FRÈRES

cég alatt Bécsben, I. ker., **Soheterring 25. sz.** raktárt tart czigaretta-papírjai és czigaretta-hüvelyei elárúsítására.

Valódi francia czigaretta-papírunk „Les dernières Cartouches“, mely „Braunstein Frères“ cégét viseli, Gyulafehérvárról id. Misselbacher J. B. urnál kapható.

OH! CE CONTRAFACERE A CESTE! NARTI SE VA URMARI CONFORM LEGII
Inte Braunstein
DEPÓSÉ AGRÉ EN FRANCE EN DÉPÔT
1877 MAIU 1877

FRAÏI BRAUNSTEIN
SIMONNI FABRICANTI
— PARIS —
DEPÓSÉ AGRÉ EN FRANCE EN DÉPÔT
1877 MAIU 1877

337. 25-18.

Központi szálloda.

Budapesten, Kerepesi-út és Rottenbiller-utca sarkán (a közp. pályaudvar átellenében.)
Megnyitás augusztus 1-én.

Van szerencsénk a melyen tisztelt utazó közönség becses figyelmébe ajánlani ezen újonnan épült szállodát, mely minden igényt kielégítő és kényelmes modern berendezéssel, 70 szobával, fürdővel, villamos világítással, személyfelhúzóval (lift) minden emeletre van ellátva s a legmérsékeltőbb szobáinkat jegyzéke minden szobában ki van függesztve. Előnyös fekvésénél fogva a

KÖZPONTI SZÁLLODA

a legelőkelőbb közlekedési ponton van, a közuti vaspálya megálló helye előtt, két percznyire a központi pályaudvar átellenében, minél fogva kocsinak használása nem szükséges megérkezés vagy elutazáskor, a város minden irányába pedig olcsó társas-kocsiközlekedés van. Ezenkívül szállodánk Budapest legelőkelőbb pontján fekszik, gyönyörű kilátással a városra.

Midőn még kávéházunkat és vendéglőnket ajánljuk a t. utazó közönség figyelmébe, előre is biztosítva tisztá jó itálóknak és izes ételnek gondos kiszolgáltatásáról s igyekeznünk fogunk jó hírnevünket, melylyel mint vendéglősök birunk jövőre is t. vendégeink megelégedése által fenntartani.
Budapest, 1889. július hóban.

Mély tisztelettel
BUCHER és HÖLLRIGL
szállodások.

Nyomatott Popp és Ferdinándnál a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárról. (Novák Ferencz-tér.)

Dr. Grósz Sándor

fogászati műterme

Budapest, Károlykörút 7. sz.

rendel 9-12-ig és 2-5-ig.

Elvállal fogtömést, fogak tisztítását, gyógyítását foghuzást kívánatra kéjgázzal és fogmúsorok készítését.

428. 5-3.

Nincs többé fogfájás! Könnyen vérző beteges gyulladt foghúst gyógyít és erősít, a fogkövet eltávolítja és képződését meggátolja; a szájbúzt azonnal megszünteti naponta használna! cs. és k. udvari fogorvos és udv. szállító, valódi

Dr. POPP világhírű

ANATHERIN-SZÁJVIZE

kétszer oly nagy palackokban, mint eddig. Ezzel egyidejűleg alkalmazandó

Dr. POPP fogpasztája, mely a fogakat folyton egészséges és szép állapotban tartja.

Dr. POPP Anatherin fogpasztája, mely a legjobb és legfinomabb szer a fogak tisztán tartására és a foghús megerősítésére.

Dr. POPP fogpora ragyogó fehérségű fogatka kölcsönöz anélkül, hogy mint más fogporok a fogak zománczát megsértené.

Dr. POPP növényzappana a legjobb gyógy-pipere szappan, mindennemű bőrkütiések ellen és különösen fürdőkhöz.

Dr. POPP napraforgó Venus szappana (nem glicerin). A legújabb és a legfinomabb divat-pipere szappanok. A bőrt bársonyfinommá teszik.

Arak: Anatherin szájjvíz 50 kr., 1 frt és 1 frt 40 kr. Anatherin fogpaszta tégelyben 1 frt 22 kr. Aromatikus fogpaszta 35 kr. Fogpor dobozban 63 kr. Növényzappan 30 kr. Napraforgó szappan 40 kr. Venus szappan 50 kr.

E szerek kaphatók Gyulafehérváron: Mihelyes Zs., Frölich Gy. és Nagy J. gyógyszerészeknél, és Fogolyán I. és Jakabfy A. kereskedőknél. 329 13-18

Orvosi vélemény.

Alulírottak több éven át alkalmá volt úgy saját magán, mint pacienseinél meggyőződni arról, hogy dr. Popp udvari fogorvos Anatherin szájjvize minden más létező hasonló szert miuden kétséget kizárólag felülmul, a mennyiben nemcsak a száj keblemten szagát távolítja el, hanem a fogakat épségben tarja és a száját teljesen konzerválja

Dr. Schäffer Ágost lovag orvos és a bécsi orvosi facultás tagja.

Drasche tanár Bécsben a valódi anatherin-szájjvize a saját orvosi szakosztályában a cs. kir. általános kórházban gyakorlatilag alkalmazta s ép oly célzást értnek, mint j. les minőségének nyilvánította.

Hamisításoktól óvakodjunk.

A legolcsóbb, legjobb és leghatásosabb

TRÁGYASZER

czukorrépa, komló, bor, kárfiol, len, mindenféle vetemény és mezei termények sikeres előállíthatására, mely bármely minőségű talajban is sikerrel használható, mit számos nagy kiterjedésű földbirtokkal bíró gazdák bizonyítványai igazolnak: a garantirozott dús élely, villo és kalimnot összesen 60% organikus részt tartalmazó, bármely mennyiségben azonnal szállítható

concentrát marha-trágya

(Engrais de boeuf)

az első cs. és k. szabadalmazott oszt. magyar temesvári concentrált marha trágya gyártól. (Sarl Testvérek.)

Központi iroda:

BÉCS, III. kerül. Rennweg 20. sz.
Mintát és utasítást ingyen és portómentesen. 357-35-29.